

Okul Öncesi Dönem Üstün Yetenekli Çocukların Yaratıcılıklarını Desteklemede Öğretmene Düşen Görevler Ve Etkinlik Örnekleri*

Züleyha Yuvacı¹

H. Elif Dağlıoğlu²

Öz

Okul öncesi dönemde çocukların temel kavram ve becerileri kazanmaları, eğitim sürecinde tüm gelişim alanlarının desteklenmesi ile gerçekleşebilmektedir. Normalden farklı gelişen, bazı özel müdahalelere ihtiyaç duyan özel gereksinimli çocuklar içerisinde üstün yetenekliler diğer gruplara göre çok farklı özelliklere sahip olmakla birlikte aslında onlara sunulması gereken eğitim fırsatları anlamında oldukça benzer özellikler göstermektedirler. Üstün yetenekli çocukların en belirgin özellikleri çabuk ve kolay öğrenmeleri ile birlikte yaratıcı olmalarıdır. Yaratıcılık, gelecekte bilim insanı, kaşif, oyuncu, problem çözücü olacak çocukların eğitiminin çekirdeğini oluşturmaktadır. Bu nedenle yaratıcılık sadece üstün yetenekli çocuklar için değil her çocuk için desteklenmesi ve öğretmenler tarafından dikkatle eğitim programına dahil edilmesi gereken temel bir unsurdur. Bu çalışmada, okul öncesi eğitimde üstün yetenekli çocukların yaratıcılıklarını desteklemek için sınıf iklimi, sınıf ortamı, öğretmen ve etkinlikler bazında neler yapılması gerektiği ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu çalışma sonucunda, okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin sınıflarında bulunan üstün yetenekli çocukların yaratıcılıklarını desteklemek ve geliştirmek için öncelikle sınıfta bütün çocukların kabul gördüğü pozitif bir sınıf iklimi oluşturmaları, zengin bir eğitim ortamı hazırlayıp bu ortamda bütün çocukların kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bireysel ve grup etkinlikleri yoluyla üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeleri ve eğitim-öğretim sürecinde esnek ve çocuk merkezli bir yaklaşım benimsemeleri gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenek, yaratıcılık, okul öncesi eğitim, etkinlik.

¹ Öğretmen, Okul Öncesi Öğretmenliği, Eğitim Fakültesi, Gazi Üniversitesi, Ankara, TÜRKİYE.

e-posta: : zuleyhagonca@gmail.com

² Ph.D., Okul Öncesi Öğretmenliği, Eğitim Fakültesi, Gazi Üniversitesi, Ankara, TÜRKİYE.

e-posta: edaglioglu1@gmail.com

* Bu Çalışma Uluslararası Okul Öncesi Kongresinde 02.05.2015 tarihinde sunulmuştur.

Giriş

Çocuğu bilişsel, dil, sosyal, duygusal ve fiziksel gelişim alanlarında desteklemek ve eğitmek erken çocukluk eğitiminin en temel hedeflerinden biridir. Bunun yanında yaratıcılığın gelişimini teşvik etmek ise genellikle erken çocukluk eğitiminin çok daha az vurgulanan amaçları arasındadır (Kemple ve Nissenberg, 2000). Yapılan araştırmalarda yaratıcı potansiyelin geliştirilmesi ve yaratıcı hayal gücünün teşvik edilmesi için özellikle ilk yaşların çok önemli olduğu ve bu konuda en temel görevin, çocukların eğitiminde ilk adım olan okul öncesi eğitim kurumlarına düştüğü belirtilmektedir (Çetin, 2014; Gönen ve Bulunç, 1998; Kemple ve Nissenberg, 2000). Uzun yıllardır alanda çalışan uzmanlar, yaratıcı ve eleştirel düşünmenin eğitimsel süreçte çok önemli olduğunu ve özellikle çocukları hayata hazırlamanın merkezinde yer aldığını belirtmektedirler (Alfonzo-Benlliure vd, 2013; Bloom, 1956; Guilford, 1977; Taylor, 1984). Yaratıcılık, gelecekte bilim insanı, kaşif, oyuncu, müzisyen, sanatçı ve problem çözücü olacak çocukların eğitiminin çekirdeğini oluşturmaktadır (Mayesky, 1998). Öğretmenler çocuklar için program hazırlarken etkinlikleri onların düşünmesine, üretmesine, yeniden oluşturmasına fırsat verecek şekilde organize etmelidirler. Yapılan bir araştırmada öğretmenlerin çocuklara sordukları soruların %10'undan azında yaratıcı düşünmeyi gerektiren özellikler bulunduğu (Clatt, Shaw ve Sherwood, 1980) düşünüldüğünde yaşama hazırlanan çocukların üreten, düşünen ve problemlere farklı açılardan bakan bireylere dönüşmesinde onlar için hazırlanan programların yaratıcı özellikler taşımasının önemi ortaya çıkmaktadır.

Yaratıcılık Nedir?

Yaratıcılıkla ilgili günümüzde bilim insanlarının üzerinde birleştikleri kesin bir tanım bulunmamaktadır. Ancak uzun yıllardır bu konuda yapılan araştırmalar sonucunda bu kavrama farklı açılardan bakan birçok tanımlama yapıldığı görülmektedir (Turaşlı, 2014). Özellikle erken çocukluk dönemi ile ilgili yaratıcılık tanımları içerisinde Mayesky'nin (1998) tanımı dikkat çekmektedir. Ona göre *“yaratıcılık, bir kişi ya da diğer insanlar tarafından değer verilen ve kişi için orijinal olan bir takım şeyleri yapma, düşünme veya ortaya koymadır.”* Bu kavram ile ilgili en önemli çalışmalara imza atan isimlerden biri olan Torrance (1968) ise *“Bilgi eksiklerini, uyumsuzluklara karşı duyarlı olmayı, farklı sorunlara, güçlüğü karşı güçlü olmayı, tahminlerde bulunmayı, problemlere çözümler aramayı ya da eksikliklere ilişkin denemeler geliştirmeyi ve bu denemelere karşı sonucu ortaya koymayı”* yaratıcılık olarak tanımlamıştır. Günümüze doğru gelindiğinde Craft (2000) yaratıcılığı, *“görünenin ötesinde, alışılmamış, özgün, orijinal yollar bulmak”* olarak ifade etmiştir. Alanda yapılan araştırmalar yaratıcılığın her insanda var olduğunu ancak, her bireyde bunun ortaya çıkış derecesi ve türünün farklı olabildiğini ortaya koymuştur. Nitekim 1990'lardan sonra yapılan çalışmalarda yaratıcılık, derecelerine göre ele alınmaya çalışılmıştır. Genellikle yaratıcılığın büyük, küçük ve mini yaratıcılık olarak üç düzeyde ele alındığı görülmektedir. Gardner (1993) ve Feldman ve arkadaşları (1994) yüksek yaratıcı veya *“büyük yaratıcılık”* olarak ifade edilen kavramı ele almışlardır. Yaratıcılığın bu düzeyi, örneğin; müzik, bilim veya edebiyat gibi belirli bir alan veya konuda yenilik, değişiklik ve mükemmellik ile ilişkilidir. Bu, Atatürk, Freud, Einstein, Picasso gibi dahilerin yaratıcılığıdır. Bir başka

deyişle bir alandaki hakimiyetle ilgilidir (Gregory vd., 2013). “*Küçük yaratıcılık*” kavramı, daha çok günlük hayat içerisinde yapılan aktiviteler sırasındaki yaratıcı düşünme becerilerini içermektedir. Yaratıcı düşünmenin günlük yaşam üzerindeki önemine vurgu yapmaktadır (Gregory vd., 2013; Kaufman ve Beghetto, 2009). Okullarda yaratıcılık ile ilgili yapılan etkinlikler buna örnek olarak verilebilir. Bir de “*mini yaratıcılık*” vardır ki buda kişinin çeşitli deneyimler sonucu elde ettiklerini yeniden yorumlayarak ve bir araya getirerek ortaya çıkardığı davranış, tutum veya üründür. Burada temel nokta öğrenme ve yaratıcılık arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır (Beghetto ve Kaufman, 2007). Kısacası yaratıcılık; hayal etme ile başlayarak bireyin yaşam içerisinde farklı düşünme, merak etme, farklı bakış açısını geliştirebilme süreci olarak ifade edilebilir.

Yaratıcı potansiyeli destekleyen pek çok zihinsel yetenek vardır. Literatürde yaratıcılıkla ilgili özellikle Torrance’ın çalışmaları öne çıkmaktadır (Torrance, 1962, 1965, 1979, 1980, 1987,1995). Yaratıcı potansiyeli destekleyen dört temel yetenek, Guilford ve Torrance tarafından ileri sürülmüştür ki bunlar akıcılık, esneklik, orijinalite ve detaylandırmadır. *Akıcılık*, açık uçlu problem ve sorulara karşılık pek çok fikir üretme yeteneğini içerir. *Esneklik*, bir problem karşısında farklı yaklaşımlar benimseme, farklı kategorilerdeki fikirleri düşünme veya çeşitli bakış açılarından bakma yeteneğidir. *Orijinallik*, eşsizlik, uyumsuzluk olarak ifade edilebilir. Son olarak *detaylandırma*; ayrıntılar ekleme, geliştirme, güzelleştirme ve verilen bir fikri uygulama olarak açıklanabilir. Bu yeteneklerle birlikte literatür incelendiğinde problemi bulma, probleme karşı hassasiyet, problemi tanıma, görselleştirme, analogik düşünme, analiz, sentez, değerlendirme, dönüştürme, sınırları genişletme, sezgi, çıktılarını öngörme, mantıksal düşünme ve eleştirel düşünme yetenekleri de yaratıcı potansiyeli destekleyen diğer yetiler olarak karşımıza çıkmaktadır (Güven, 2005; Kemple ve Nissenberg, 2000; Turaşlı, 2014).

Yaratıcılığın çeşitli yeteneklerle ilişkisi olmakla birlikte aynı zamanda zekâ, hayal gücü ve gerçeklikle de bağı olduğunu ifade etmek gerekir. Genel olarak bakıldığında zekâ ve yaratıcılık arasındaki ilişki, her bir yapının nasıl değerlendirildiğine bağlı olarak zayıfla orta arasında değişmektedir (Sternberg, 1999; Sternberg ve O’Hara, 1999). Burada bir eşik etkisi olduğu da görülmektedir. Yaratıcılık için zekânın minimum düzeyde gerekli olduğu görülürken (genelde zekâ bölümü 115-120 arasında) bu düzey, daha ileri yaratıcılık ve zekâ seviyelerinde çoğunlukla ilgisizdir (Schubert,1972; Sternberg, 1999). Sternberg, yüksek zekâ bölümüne sahip bireylerin zihinsel potansiyelleri ile ilgili övüldükleri takdirde, yaratıcı potansiyellerini ortaya koyma ve iş yapma konusunda başarısız olabileceklerini ileri sürmüştür. Sonuçta Sternberg, zekânın yaratıcılığı engelleyebileceğini iddia etmiştir.

Hayal gücü, var olmayan bir şeyi tanımlama yeteneği iken yaratıcılık, gerçeklikle hayal edilen şeyin biçimini değiştirmektir. Froebel’in “*yaratıcı olduğumuzda düşünceleri vücuda getiririz; görünmeyeni görünür kılarız*” sözleri de bize bu bağlantıyı kurmada yardımcı olacak ifadelerdendir (Duffy, 2006). Yaratıcılık her zaman hayal gücünü içermektedir. Yeni bağlantılar kurulduğunda birey, çoğunlukla şu anki dünyadan kendini

ayırarak için hayal etme yeteneğini, algılarını içselleştirmeyi, çeşitli olasılıklar keşfetmeyi kullanmaktadır. Ancak hayal gücü kullanıldığında her zaman yaratıcı olunmayabilir. Örneğin; çocukların hayal gücüne dayalı oyunları tekrarlamalı olabilir; iyi bildikleri rolleri veya senaryoları açıkça tekrar edebilirler (Runco, 2007).

Hayal gücü büyük oranda kişinin daha önceki deneyimlerinin zenginliğine ve çeşitliliğine dayanmaktadır. Çünkü bu deneyimler hayal gücünün ürünlerinin yaratıldığı malzemeleri sunmaktadır. Kişinin deneyimi ne kadar zengin olursa hayal gücünün erişebileceği malzeme de o kadar zengin olmaktadır. Bu, bir çocuğun bir yetişkinden daha az zengin hayal dünyasına sahip olmasının sonucudur. Büyük eserler ve büyük keşiflerin tarihine bakıldığında bunların neredeyse tamamının daha önceden biriktirilmiş çok sayıda deneyimin sonucu olduğu görülebilir (Dağhoğlu, 2014a; Runco, 2007).

Üstün Yeteneklilik ve Yaratıcılık

Yaratıcılığın her bireyde az ya da çok var olduğu düşünüldüğünde yaşlılardan daha kolay ve çabuk öğrenen, meraklı, çok soru soran ve ilgi alanları son derece geniş olan üstün yetenekli çocuklarda görülme olasılığının son derece yüksek olduğu ileri sürülebilir. Bu noktada üstün yeteneklilik kavramının kapsamını irdelenmek gerekmektedir. Bu alanın öncülerinden olan Terman (1925) standart zekâ testlerinde %2'lik üst sınırdaki puan alanları "üstün zekâli" olarak tanımlamıştır. Amerikan federal hükümetinin üstün yetenekliler ile ilgili politikasını belirlemek amacıyla hazırlanan Marland Raporu'nda (1972) üstün yetenekli bireyler "*kendi yeteneklerini geliştirebilmeleri ve topluma kazandırılmaları için standart program dışında, farklılaştırılmış eğitim programları ve/veya özel hizmetlere ihtiyaç duyan kişiler*" olarak tanımlanmıştır. Renzulli (1986), yaşamları boyunca üstün başarı göstermiş kişileri inceleyerek bu performansın normalin üzerinde *yetenek, yaratıcılık ve motivasyon* olmak üzere üç temel özellikten oluştuğu "üçlü halka modeli"ni ortaya atmıştır. Bu modelde, çocuğun bu boyutlardan her üçüne birden sahip olduğunu göstermesi gerekmektedir. 1990'lı yıllarda üstün yeteneklilik kavramına bakış açısının genişlemeye devam ettiği görülmektedir. Renzulli'den sonra Morelock (1992), üstün yetenekli çocukların gelişim özelliklerine dikkat çekmiştir. Morelock, şöyle bir tanım yapmıştır; "*Üstün yeteneklilik, normal standartlardan nitelik ve nicelik olarak farklı içsel deneyimler ortaya koyan ve ileri bilişsel kabiliyetleri içeren asenkronik (uyumsuz) gelişimdir*". Morelock'un belirttiği uyumsuzluğun anlamı, içsel ve dışsal olmak üzere iki durumda da uyumlu olmamadır. Morelock'a göre üstün yetenekli çocukların düşünce hızları ile bunları ortaya koydukları diğer gelişim alanlarına dönük beceriler birbiriyle eşgüdümlü değildir. Bu da çocukların yeteneklerini sergilemede oldukça problem yaşamalarına neden olmaktadır.

Howard Gardner (1993b;1999)'ın çoklu zekâ kuramını ortaya atmasıyla birlikte zekâ tanımı ve içeriği dolayısıyla da üstün yetenekliliğe bakış değişmiştir. Gardner kuramında kişilerdeki zekânın tek bir boyutta, yani sadece sözel ya da sadece sayısal olarak değerlendirilemeyeceğini ve farklı boyutlarıyla ele alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Gardner'a göre bir insanın herhangi bir ürünü meydana getirebilmesi, herhangi bir soruna etkili çözümler üretebilmesi onun zeki olduğunu göstermektedir ve bu durum bildiğimiz anlamlardaki zekânın farklı bakış açısıyla ele alınması gerektiğini

ortaya koymaktadır. Gardner'ın zekâyâ ilişkin bu bakış açısını dikkate aldığımızda zekânın, yeteneği kapsadığı söylenebilir.

Sonuç olarak üstün yeteneklilik kavramına ilişkin bütün bu söylenenler dikkate alındığında sadece belirli bir zihinsel potansiyele sahip olmanın üstün yeteneklilik için yeterli olmadığı bunun yanı sıra yaratıcılık, bellek ve motivasyon gibi özelliklere sahip olmasının da gerekli olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca Marland Raporu (1972)'nda üstün yeteneklilik tipleri ele alınmış ve üstün yeteneklilik tiplerinden birinin “*yaratıcı ve üretici düşünme*” yeteneği olduğu vurgulanmıştır. Yapılan araştırmalara göre bu yeteneğe sahip çocukların, oldukça belirgin özellikler gösterdikleri belirlenmiştir. Yaşlıları ile karşılaştırdıklarında bu çocukların daha maceracı, bağımsız, meraklı, esnek, duyarlı, sezgili ve becerikli oldukları; sıkıcı ve rutin durumlara karşı toleranslarının olmadığı ve risk almaktan hoşlandıkları gözlenmiştir. Ayrıca şaka kaldıracı, komik olan durumları yakalayabilen ve orijinal fikirleri olan bireyler olarak değerlendirilmişlerdir (Clark, 2002; Eby ve Smutny, 1990). Buradan hareketle Davis ve Rimm (2004) yaratıcı ve kuvvetli hayal güçleri ile çalışan çocukların özelliklerini şöyle sıralamıştır:

- Sözel olmayan yollarla duygularını iletirler. Örneğin, jest ve mimik kullanır, dans ederler.
 - Düşüncelerini ifade ederler. Örneğin, boyar ve çizerler.
 - Dünyayı algılama şekillerini ve anladıklarını anlatır, karşılık verir ve idrak ederler.
- Örneğin, yaratıcı
- oyunlarına rol oynayarak uyum sağlarlar.
 - Kendisi için güzel olan değerleri devamlı denerler.
 - Kendi kültürel geçmişini ifade eder ve diğer kültürleri algılamaya çalışırlar.
 - Yeni anlamlar ve düşünceler yaratırlar.
 - Problem çözer ve bu konuda beceri kazanırlar.
 - Kendine güvenirlir.

Sonuç olarak üstün yetenekli bireylerin; düşünmekten, üretmekten, merak etmekten ve merak ettikleri şeylerin peşinden sürüklenerek problemlere çözümler bulmaktan hoşlandıkları görülmektedir. Bu problemlere çözümler bulurken özgür hissettikleri için farklı ürünler de ortaya çıkarabilmektedirler. Üstün yeteneklilik kavramına ilişkin bütün belirtilenler dikkate alındığında yaratıcılığın bu çocukların temel özelliklerinden biri olduğu, son derece meraklı oldukları ve merak ettikleri bu problemlerin sonucunu ortaya çıkarmak için çaba harcadıkları görülmektedir. Hatta bu merakları sadece kendileri ile ilgili sınırlı kalmayıp etraflarındaki yakınları, ülkelerinde ve dünyada yaşanan sorunları da kapsamaktadır. Üstün yetenekli çocuklar etraflarında olan olaylara karşı son derece duyarlı olduklarından ve yaşanan sorunları çözme konusunda kendilerinin de sorumlulukları olduğunu düşündüklerinden bu potansiyellerini, yaratıcılıklarını ve problem çözme yeteneklerini ortaya koymak için gelişimsel ve eğitimsel fırsatlara ihtiyaç duyarlar (Smutny, 1998; Van Tassel-Baska ve Stanbaugh, 2005).

Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Yaratıcılık

Üstün yetenekli çocuklar yaşlarına göre çok daha meraklı olmakla birlikte aynı zamanda diğer çocuklardan farklı da düşünmektedirler (Delisle, 1992, akt., Farrent ve Grant, 2005). Yaşlarından farklı düşünebilen bu çocukların ihtiyaçları da değişiktir. Aynı zamanda sahip oldukları bu farklı özellikler eğitimlerinin de bu özelliklerine göre düzenlenmesini gerektirmektedir. Dolayısıyla üstün yetenekli çocukların ihtiyaçlarını karşılamak ve bu gereksinimleri doğrultusunda eğitim almalarını sağlamak için ilk aşama olarak öğretmenleri ve/veya aileleri tarafından fark edilmeleri ve uzmanlarca incelenerek tanınmaları gerekmektedir. Tanılamadan sonra üstün yetenekli çocukların ihtiyaçlarını karşılamak için gerek normal gelişim gösteren yaşları ile birlikte oldukları gerekse üstün yetenekli çocuklara özgü programlardan yararlanmaları sağlanmalıdır (Kelemen, 2012, akt., Coates, Thompson ve Shimmin, 2008). Bu noktada geliştirilecek eğitim programları ve stratejilerinde sınıf iklimi, sınıf ortamı, öğretmenler ve etkinlikler son derece önem taşımaktadır. Aşağıda bu başlıklar sırasıyla ele alınmaktadır.

Sınıf İklimi

Slavin (1997) tatmin edici öğrenme ortamını, çocukların zihinsel olarak aktif katılım sağladıkları, bilgiyi zihin süzgecinden geçirerek içselleştirdikleri, düşüncelerini birleştirerek fikirlerini test edebildikleri ortamlar olarak tanımlamaktadır. Bu ortamlar; çocuğun deneyimler yaşayarak rahatça hareket edebildiği ve yeteneklerini daha iyi geliştirip, becerilerini daha doğru ve olabildiğince ayrıntılı olarak sergileyebileceği mekanlar olarak ifade edilebilir (MEB, 2013). Bu ortamlarda öğretmen, tüm çocuklara saygı ve değer verdiğini dolayısıyla da kendilerini özgürce ifade edebileceklerini hissettirebilmelidir. Böylece bütün çocuklar kendilerini değerli hissetmekle birlikte önemsendiklerinin de farkına varabilmektedir.

Üstün yetenekli çocuklar bazen açık uçlu sorularda ve problem çözme etkinliklerinde kendilerini güvende hissetmezler (Dağlıoğlu, 2014a). Çocuklar sorulan sorulara yanlış cevaplar verdikleri zaman öğretmen onlara yaptıkları yanlışların öğrenmeleri için önemli olduğunu fark ettirmelidir. Dolayısıyla olumlu sınıf ikliminin oluşmasında, sınıfın düzenlenmesi, sınıfta oluşan saygı ve sevgi ortamı, çocukların birbirleriyle iletişimi, öğretmenin tüm çocuklara eşit davranması ve en önemlisi de öğretmenin çocuklarla oluşturduğu olumlu iletişim ortamı akla gelmelidir. Ayrıca öğretmenlerin eğitim sürecinde yeni bilgi ve beceri kazanma fırsatı sağlamak için bütün çocuklarla birlikte eğitim ortamını canlandırarak farklı keşifler yapacakları, sorularına cevap bulacakları bir yer haline dönüştürmeleri gerekmektedir (Dağlıoğlu, 2014b). Bir başka deyişle sınıf iklimi çocukların sorular sormalarını, araştırmalar yapmalarını, konu ya da problemler ile ilgili kararlar almalarını ve bu çalışmalarını demokratik bir ortamda yapmalarını sağlayacak deneyimleri kazanmalarını sağlayabilmelidir (Helm, 2003). Eşit ve demokratik bir ortamda eğitim alan bu çocuklar çok daha mutlu ve öğrenmeye açık olabilmektedirler. Bu durum sadece üstün yetenekli çocuklar için değil bu çocukların bulunduğu karma sınıflar ve normal gelişim gösteren çocuklar için de geçerlidir. Öğretmen sınıfında bulunan tüm çocukların kuvvetli ve zayıf yönlerini çok iyi tespit ederek sınıf ortamını da bu yörengede düzenleyebilir. Bu noktada öğretmenin, üstün yetenekli çocukların sadece başarılı oldukları alanları değil diğer zayıf oldukları alanları da gözlemleyerek mümkün olduğunca bu alan/alanlardaki becerilerinin de gelişmesini

sağlayacak eğitimsel önlemler alması gerekmektedir (Delisle, 1999, akt., Dağlıoğlu, 2014b).

Sınıf Ortamı

Üstün yetenekli olsun ya da olmasın çocukların yaratıcılıklarının desteklenmesi için sınıf ortamının düzenlenmesi oldukça önemlidir. İyi ve nitelikli düzenlenmiş bir eğitim ortamı çocuğun sorunların farkına varmasına, sorunu anlayıp sınımasına, hipotezler geliştirmesine ve diğer arkadaşlarıyla bu hipotezler üzerinde çalışmasına imkân sağlamalıdır (Öncü, 2010). Bunun için okullarda oluşturulmuş öğrenme merkezlerinin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bu merkezlerde, problem çözme, analiz, sentez, mantık, karşılaştırma ve felsefi bulmacalar gibi düşünme becerilerini içeren materyallere yer verilmelidir (Dağlıoğlu, 2014a). Öğrenme merkezleri günlük eğitim akışında yer alan etkinliklerde ele alınan kazanım ve göstergeler doğrultusunda seçilmiş farklı materyalleri de barındıran, birbirinden çeşitli malzemelerle (çocuk boyundaki dolap/raflar, pano, farklı renkte halılar, yer döşemeleri veya yere yapıştırılan bantlar, vb.) ayrılmış olan oyun alanlarıdır (MEB, 2013). Öğretmenler bu ortamlarda karmaşık problemlere çözümler üretebilir, çocukların düşünceleri arasında yeni bağlantılar kurmasını sağlayabilir ve farklı fikirlerin ortaya çıkarmalarını teşvik edebilir (Gregory vd., 2013).

Öğretmenler, çocukların ilgisini nelerin çekeceğini bilmeli, eğitim ortamını buna göre hazırlamalıdır (Essa, 2011). Çocuğun rahatça hareket edebileceği ve denemeler yapabileceği zengin materyallerle donatılan geniş öğrenme merkezlerinin bulunduğu mekânlara ihtiyaç vardır (Oktay, 2000). Dolayısıyla üstün yetenekli bireylerin bulunduğu sınıf ortamında aktif katılımlarını sağlayan, işbirliği ve bağımsız hareket etme imkanı veren, iletişimi merkeze alan, üretmelerini ve farklı pencereden bakabilmelerini sağlayan bir yaklaşımla zengin öğrenme fırsatları sunulmalıdır. Ortamda bulunan materyallerin bloklar, kil, boya, su, kum, kağıt, pastel boyalar, tahta gibi yapı-ınşa aktivitelerine elverişli olması ile birlikte deney, hayal ve transformasyon aktivitelerinin oluşmasını da sağlayacak nitelikte ve esneklikte olması gerekmektedir (Dağlıoğlu, 2014b).

Son olarak, çocuğa sunulan etkinlikler tek tek planlanıp uygulanabileceği gibi birden fazla etkinlik çeşidi bir araya getirilip bütünleştirilerek de hazırlanabilir (MEB, 2013). Sınıf içerisinde uygulanan etkinlikler üstün yetenekli bireylerin ihtiyacına göre bireysel veya grup etkinlikleri şeklinde uygulanabilir. Hazırlanan etkinlikler sınıfın ve çocukların durumuna göre dengelenmelidir. Özellikle üstün yetenekli bireyler bireysel çalışmalara daha çok ilgi gösterdiklerinden sınıf ortamının düzenlenmesinde ve etkinliklerin dengeli bir şekilde oluşturulmasında hem normal gelişim gösteren hem de üstün yetenekli bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak temel ilke olmalıdır.

Öğretmen

Yaratıcılık, üstün yetenekliliğinin en temel göstergelerinden biridir (Galbraith, 2000) ve yaratıcı üstün yetenekli çocukların bakış açıları diğer çocuklardan oldukça farklıdır. Üstün yetenekli çocukların daha sistematik araştırma yapmaya yönlendirilmeleri, daha

yoğun gözlem ve keşif yapmayla ilgilenmeleri bu çocukların eğitiminde oldukça önemlidir (Margrain, 2010). Dolayısıyla üstün yetenekli bireylerin eğitiminde aileden sonra en büyük sorumluluk öğretmene düşmektedir. Öğretmenin görevi, her çocuğun farklı ve biricik olduğunu bilip program içeriğini derinlemesine anlayarak hazırlamalı ve ayrıca, oluşturduğu programın çocuğu düşündürecek ve analiz ettirecek etkinlikleri nasıl, ne zaman, nerede anlamlı halde kullanacağını bilebilmelidir (Cuffaro, Nager ve Shapiro, 2000: 268). Ayrıca öğretmenler, bu hedefler doğrultusunda çocukların becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak etkinlikler tasarlamının önemli olduğunun bilincinde olarak onların farklı düşüncelerini sağlayan ürünler ortaya çıkarmaları için çalışırlar. Dolayısıyla, çocukların güçlü ve zayıf yönlerini geliştirmek ve farklı düşüncelerini sağlamak için yaratıcı ve beceri geliştirici oyunları bir arada kullanırlar (Papp ve Nagy, 2012). Bu nedenle öğretmenlerin çocuklar için değişen öğrenme fırsatları yaratması ve farklı deneyimleri çocuklara sunması gerekmektedir (Bäckman ve Attorps, 2012). Böylece çocuğun tüm öğrenme kanalları aktive edilerek gelişimi bütün yönleriyle desteklenmiş olacaktır.

Öğretmenin tüm bu konuları uygulaması aynı zamanda gerçekleştirmesi belli bir disiplin ve tecrübe gerektirmektedir. Dolayısıyla üstün yetenekli bireylere eğitim verecek öğretmenlerin nitelikleri de ayrıca önemlidir. Araştırmalar sonucunda üstün yetenekli çocukların öğretmenlerinin;

- Öğretme ile ilgili kapsamlı bir meslek tecrübesine ve yeteneğine sahip olan,
- Öğretimde sıra dışı yöntem ve yeterlilikleri uygulama tecrübesi olan,
- Çocukların sordukları karşısında zaman zaman “bilmiyorum” diyebilen,
- Çocukları uygun kaynaklara yönlendirebilen,
- Geniş bir tecrübeye sahip olan,
- Benlik duyguları güçlü, iradeleri yüksek olan,
- Adil ve tarafsız olan,
- İşbirlikçi demokratik tutuma sahip olan,
- Esnek olan,
- Espri duygusu gelişmiş olan,
- Ödüllendirme ve takdir etme becerileri olan,
- İlgi alanında çeşitlilik gösteren,
- İnsanların sorunlarıyla ilgilenen,
- Demokratik, işbirlikçi, yenilikçi, deneyimlerde hoşlanan kişiler olması gerektiği ileri sürülmüştür (Ataman, 2010).

Üstün yetenekli çocuklarla çalışacak olan öğretmenler aynı zamanda bu çocukların dans etmek, boyalarla ilgilenmek, piyano çalmak gibi pek çok farklı alanda ilgi, yetenek ve becerilerinin olduğunu bilerek onların bu farklı özelliklerini destekleyecek enerjiye sahip olmaları gerektiğinin bilincinde olmalıdır (Galbraith, 2000). Bu noktada eğitimciler düşen görev, çocukların bu ilgilerini fark edip bu enerjilerini mümkün olduğu kadar destekleyecek ve geliştirmelerine olanak sağlayacak eğitim programı hazırlamaktır. Üstün yetenekli çocuklar için hazırlanan programlarda uygun bir sınıf ortamı hazırlama,

nitelikli sorular sorma, yüksek düzey düşünme becerilerine yer verme ve yaratıcılığı cesaretlendirme temel esaslar olarak ele alınmalıdır (Dağhoğlu, 2010). Öğretmenler çocukların farklı alanları keşfetmelerine yardımcı olmak için yapılandırılmış etkinlikleri, yapılandırılmamış etkinliklerle birlikte planlayıp desteklemelidirler. Öğretmenlerin gerek normal gelişim gösteren gerekse üstün yetenekli çocukların yaratıcılıklarını geliştirmek için bir takım unsurları dikkate almaları gerekir. Bunlar:

- Analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarını içeren çalışmalarla birlikte farklı öğrenme ve öğretme teknikleri, malzeme ve araç-gereç kullanılmalıdır (Dağhoğlu, 2010). Ayrıca üstün yetenekli çocukların kendilerine özgü ve farklı yetenekleri olduğu için yapılan çalışmalara bireysel çalışmalar da eklenmelidir.
- Öğrenmede sorular merakın tamamlayıcısı olarak ifade edilebildiği için Clark (2002), ileri düşünme becerilerinin önemli olduğu bu dönemde çocuklara sorulan soruların, hayatın içinden ve düşüncelerini sağlayacak nitelikte olması gerektiğini ileri sürmüştür. Bu sebeple etkinlik sürecini sorularla desteklemek ve çocuklardan gelen soruları cevaplamaya çalışmak veya onları cevabı bulmaları için yönlendirmek, onları güdülemek çok önemlidir.
- Ayrıca çocuklara sorulan sorular açık uçlu, farklı (çocukları düşünmeye sevk eden) ve birden çok cevabı olan sorular olmalıdır.
- Farklı tekniklerle ortaya çıkan yaratıcı ve ilginç tasarımları çocuklarla birlikte izlemek, onların ufkunu açmakla birlikte aynı zamanda “acaba daha farklı nasıl yapılabilir?” sorusuna cevap vermeleri için düşüncelerini de sağlayacaktır. Bu durum onlara orijinal fikirler geliştirebilmeleri için esin kaynağı da olabilmektedir.
- Eğitmciler sınıfa yaratıcılığı getirmekle sorumludurlar (Kim, Kuafman, Bear ve Sriraman, 2013). Öğretmenin uyguladığı yaratıcı etkinliklerden biri de çocuklarla birlikte karar verilen özel araştırma projeleridir. Bu projeler hem çocuğun ilgi alanlarını tespit etmede öğretmene yardımcı olmakta hem de eğlenerek öğrenmesini sağlamaktadır.
- Öğretmenlerin diğer ülkelerdeki uygulamaları görmesi, farklı eğitim modeli, yöntem ve teknikleri yerinde gözlemlemesi, meslektaşları ile görüş alışverişinde bulunması onların sahip olmaları beklenen niteliklere ulaşmalarında, karşılama çıkabilecek problemleri çözmelerinde, planladıkları amaçlarını gerçekleştirmelerinde ve gerekli kaynaklara ulaşmalarında son derece yararlı olabilmektedir (Dağhoğlu, 2010).

Etkinlikler

Tüm çocuklar gibi üstün yetenekli çocukların da oldukça meraklı oldukları bilinmektedir. Bu merak duygularını desteklemek için farklı ortamlarda farklı uygulamalar tasarlamak, düşünceleri ve merakları sayesinde problem çözmelerini sağlamak gerekmektedir. Böylelikle çocuklara yaratıcı etkinlikler sunarak bu yeteneklerini geliştirmeleri sağlanabilir. Örneğin, “*Bu çocuk neden böyle bir şey söylemiş olabilir?, Buradan sonra ne olacak tahminde bulunmak ister misin?, Aslında ne olmalıydı?, Eğer olsaydı neler olabilirdi?*” gibi farklı sorularla çocukların yaratıcı düşüncelerini sağlayacak etkinlikler tasarlanması oldukça faydalıdır.

Üstün yetenekli çocukların eğitim sürecinde öğrenme yolculukları, onların ilgi ve motivasyonlarını kaydederek sorularına yanıt verecekleri ya da kendi kendilerine cevabı bulabilecekleri şekilde düzenlenmelidir (Coates, Thompson ve Shimmin, 2008). Ancak çocukların soru sorabilmeleri için çevresiyle etkileşim içerisinde olmaları gerekmektedir. Bu durumda çocuklara sunulan etkinliklerin onların yakın çevresiyle ilgili olması oldukça önemlidir.

Etkinlikleri hazırlamadan önce öğretmenin çocukların yeteneklerini, ilgilerini, karakterlerini kısaca çocuğu tanıması önem arz etmektedir. Bu bilgiler öğretmenin deneyimi ile ya da gözlemleriyle elde edilebilmektedir. Bu durumda etkinlikler oluştururken şunlara dikkat edilmelidir (Ataman, 2000;Çetin, 2014; Margrain, 2010);

- Öğretmen çocuk için düşündüğü ve planladığı eğitsel öncelikleri belirlemelidir. Ne öğretmeliyim? Nereden başlamalıyım? Sorularını cevapladıktan sonra etkinlikler üzerine yoğunlaşabilir.
- Üstün yetenekli çocuklar problem çözmekten çok hoşlanmaktadırlar. Etkinlik, bir probleme çözüm bulmalı ve aynı zamanda da eğlenceli olmalıdır.
- Tüm çocuklarda olduğu gibi üstün yetenekli çocuklar da oyun oynamaktan hoşlanmaktadırlar. Planlanan etkinliklerin de oyunla çocuğa sunulması son derece önemlidir.
- Üstün yetenekli çocuklar pek çok şeyi kendi yöntemleriyle ve yeni bir metotla yapmayı severler. Dolayısıyla çocuğa sunulan etkinliğin birden fazla sonucu olmalıdır.
- Çocuğa sunulan etkinliklerin birden fazla sonucu olması için öğretmenin farklı yöntem ve teknikler kullanarak (örneğin, beyin fırtınası gibi) çocukların farklı çözüm yolları üretmesini desteklemelidir.
- Çocuk yaratıcı bir etkinlik ile uğraşırken, tahminler yapar, hipotez kurar, çözüm yolları arar böylece etrafındaki dünyayı anlamaya çalışır. Dolayısıyla üstün yetenekli çocukların bu doğrultuda kurgulanması gerekir.
- Üstün yetenekli çocuklar için seçilen kazanım göstergelerin normal eğitim sisteminde bulunan kazanım göstergelere göre biraz daha karmaşık ve zorlayıcı olması uygundur.

Tüm bu bilgilerden yola çıkarak, üstün yetenekli çocuklar için uygulanabilecek yaratıcı etkinliklere ilişkin aşağıda üç örneğe yer verilmiştir.

Etkinlik 1: Ayaklarım nereye gidiyor?

Kazanım-Göstergeler

Bilişsel Gelişimle İlgili Kazanımlar, Göstergeler

Kazanım 5. Nesne veya varlıkları gözlemler.

Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, miktarını ve kullanım amaçlarını söyler ve karşılaştırarak farklılıklarını ifade eder.

Kazanım 4. Nesnelere sayar.

Göstergeleri: Belirtilen sayı kadar nesneyi gösterir. Saydığı nesnelere kaç tane olduğunu söyler. 10'a kadar olan sayılar içerisinde bir sayıdan önce ve sonra gelen sayıyı söyler. Sayıları karşılaştırır, büyük küçük olan sayılar hakkında fikir yürütür.

Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir.

Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Çözüm yollarından birini seçer. Seçtiği çözüm yolunun gerekçesini söyler. Seçtiği çözüm yolunu dener. Çözüme ulaşamadığı zaman yeni bir çözüm yolu seçer. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.

Dil gelişimiyle ilgili kazanımlar, göstergeler

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur.

Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular kir öne sürer. Fikrini farklı şekillerde ifade eder. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.

Sosyal ve duygusal gelişimle ilgili kazanımlar, göstergeler

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

Materyal

Fon kartonu, tahta kalemi, önceden kesilmiş rakamlar, pastel boya

Öğrenme süreci

Öğretmen çocuklarla okul içerisinde bir gezintiye çıkar. Çocukların okulda önceden hazırlanarak yerlere yapıştırılmış ayak izlerini fark etmelerini bekler. Her ayak izinde çocuğu sonuca ulaştıracak bir bilmece ya da ipucu vardır. Çocuklar ayak izlerini buldukça tahminde bulunmaya çalışır. Öğretmen, çocuklar kutunun yerini bulunca, kutu ve içerisindekiler ile ilgili çocuklardan tahminlerde bulunmasını ister. Daha sonra kutunun içerisinde sayıları çıkarır ve çocuklar istedikleri şekilde sayıları seçerler. Çocuklarla sayılarla ilgili konuşur. “Çocuklar bu sayılar nereden gelmiş olabilir? Bunlar sayı olmasaydı ne olurdu? Bu sayılarla nasıl bir şekil yapılabilir?” gibi sorularla çocuklarla cevaplar tartışılır. Tartışma bitince, öğretmen çocuklara birer beyaz kağıt dağıtır ve hayallerindeki resmi bu sayıları kullanarak yapmalarını ister. Çalışmasını bitiren çocuk resimde ne anlatmak istediğini arkadaşlarına anlatır.

Değerlendirme

Öğretmen çocuklara çocuklar bu ayak izleri kimin olabilir? ayak izleri bizi nereye götürdü? Ayak izlerinde hangi sorular vardı hatırlıyor musunuz? Başka nasıl sorular sorulabilirdi? Kutudan rakamlar yerine başka ne çıkmasını isterdiniz? Rakamları gruplamak isteseydik nasıl gruplayabilirdik? Eğer rakamlar uçsaydı ne olurdu? Gibi sorular sorarak etkinlik sırasında yaptıklarını gözden geçirmelerini sağlayabilir. Ayrıca

öğretmen bu etkinliği aile etkinliği olarak eve de gönderebilir. Çocuklara farklı materyaller hazırlayarak bir zarfın içerisine yerleştirir. Çocukların bu materyallerle neler yapabileceği ile ilgili aileye bilgilendirici bir yazı yazar. Ailenin de evde yaratıcı bir etkinlik oluşturmasını önerebilir.

Etkinlik 2: Uzaya Yolculuk

Kazanım-Göstergeler:

Bilişsel gelişimle ilgili kazanımlar, göstergeler

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur.

Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler. Tahmini ile ilgili ipuçlarını açıklar. Gerçek durumu inceler. Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır. Karşılaştığı durumlar ile ilgili hipotezler üretir.

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar.

Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler. Sonuçları karşılaştırarak analiz eder.

Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir.

Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Çözüm yollarından birini seçer. Seçtiği çözüm yolunun gerekçesini söyler. Seçtiği çözüm yolunu dener. Çözüme ulaşamadığı zaman yeni bir çözüm yolu seçer. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.

Dil gelişimiyle ilgili kazanımlar, göstergeler

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler. Dinledik / izledikleri ile ilgili farklı sonuçlar ortaya atar.

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur.

Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir. Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur. Farklı görsel materyal ortaya atar.

Materyal

Uzay kartları, A4 kağıt, makas, çeşitli artık materyaller

Öğrenme Süreci

Öğretmen çocukların dikkatini çekebilmek için sınıfın ortasında şarkı söyleyerek dolaşmaya başlar. Elini arkaya koyar ve tren taklidi yapar. Şu şarkıyı söyler; “*çu çu diye*

gider demir yolunda, çu çu diye gider demir yoluna bak dur sesi dinle, dur sesi dinle... ” Şarkıyı söylerken çocukların isimlerini de söyleyebilir. *Gel trene bin Beyza gibi.* Tüm çocukları arkasında tren gibi sıraya dizer ve onlara öykü anlatmaya başlar. Bir varmış bir yokmuş koskocaman bir gökyüzünde yaşayan insanlar varmış. Bu insanlar gökyüzünü çok seviyormuş. Arkadaşları, kardeşleri ve aileleri varmış (Bu arada çocuklara sorar: Gökyüzünde insanlar yaşar mı çocuklar? Neden yaşamaz? Yaşasaydı nasıl yaşardı? Gökyüzünde ne var? Uzay nasıl bir yer sizce? Uzaya gitmek ister misiniz?). Öğretmen çocukları yerlerine oturtur ve elindeki kartları çocuklara gösterir (bu kart gerçek bir uzay resmi). *Sizce uzay hep böyle karanlık mıdır? Aydınlık olduğunda nasıl görünürdü? Uzaya gitmek ister misiniz? Çocuklar biliyor musunuz Ömer uzaya gitmek istiyormuş ama nasıl gideceğine ve giderken yanında arkadaşlarını nasıl götürebileceğine bir türlü karar veremiyormuş. Şimdi öyle bir makine icat edelim ki bu sorularına yanıt bulabilsin? Ama bu makinenin tüm özelliklerini tek tek düşünmemiz gerekiyor. Ömer’e yardım etmek ister misiniz? Bir uzay gemisi tasarlayacak olsanız nasıl bir uzay gemisi olurdu? İçi nasıl dışı nasıl olurdu? Hangi arkadaşınızı götürmek isterdiniz? Öğretmen çocuklardan artık materyallerle bir uzay gemisi tasarlamasını ister. Daha sonra da tasarladıkları materyallerini tanıtımalarını ister.*

Değerlendirme

Materyallerinizi beğendiniz mi? Daha farklı nasıl bir materyal yapabiliriz? Tüm gemilerimizi burada birleştirseydik kaç kişilik bir uzay gemisine sahip olurduk? Sizce uzayın bir rengi var mı varsa rengi nedir? Gibi sorularla çocuklara farklı bakış açısı kazandırılabilir. Öğretmen değerlendirme kısmında çocuğun bakış açısını geliştirerek, daha farklı nasıl olabilir sorusunu çocuklara düşündürmeye çalışmalıdır. Örneğin; ben uzay gemisini bu şekilde düşündüm ama arkadaşım bu şekilde düşünmüş. Ahmet’in uzay gemisi ne şekilde? Ömer’in uzay gemisi ne şekilde? Gibi farklı bakış açılarını çocuklara fark ettirebilir. Ayrıca öğretmen çocukların bu etkinlikte yaşadıkları süreci fotoğraflar çekerek belgelendirebilir ve değerlendirme sürecini bu fotoğrafları kullanarak gerçekleştirebilir. Çocuklarla birlikte bu fotoğraflardan oluşan bir pano hazırlayarak ailelerle bu etkinliği paylaşılabilir.

Etkinlik 3: Meyve Ailesi

Kazanım-Göstergeler:

Bilişsel gelişimle ilgili kazanımlar, göstergeler

Kazanım 5. Nesne veya varlıkları gözlemler.

Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, miktarını ve kullanım amaçlarını söyler.

Sosyal ve Duygusal Gelişimle İlgili Kazanımlar, Göstergeler

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

Dil gelişimiyle ilgili kazanımlar, göstergeler

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.

Materyal

Çeşitli meyveler, kağıt, farklı türde kalemler

Öğrenme Süreci

Öğretmen çocuklara; bugün sizlerle çok lezzetli bir etkinlik yapacağız (Çocukların önüne çeşitli meyveler koyar. Kestane, erik, mandalina vb.). Bu meyvelerin isimlerini biliyor musunuz? Tatlarına hiç baktınız mı? Tatlı mı? Ekşi mi? Tuzlu mu? Aynı meyveler neden bir arada? Sizce meyvelerin ailesi olsaydı nasıl bir aile olurlardı? Öğretmen meyvelerle farklı etkinlikler yapabilir. 10 tane kestane var 5 tanesi misafirlğe gitmiş kaç tane kalır? 3 erik parka oyun oynamaya gitmiş 2 tane de kestane gelmiş kaç tane meyve parkta oyun oynuyor gibi çocukları düşünmeye sevk eden oyunlar oynatılır. Çocuklardan cevaplar alındıktan sonra öğretmen çocuklara bir öykü anlatır. *Bir varmış bir yokmuş bir kestane ailesi varmış. Anne kestane ailesine bağlı ve onların mutluluğu için her şeyi yaparmış. Bulaşıkları çamaşırları yıkarmış. Baba kestane çalışır çabalar ve işe gidermiş. Akşam eve geldiğinde çocukları ile oyun oynamayı çok severmiş. Abi kestane gözlüklüymüş. Gözlükler ona çok yakışmış tüm arkadaşları abi kestaneyi çok severmiş. Abi kestanenin en çok sevdiği şey kitap okumakmış. Bir de çocuk kestane varmış. O da top oynamayı çok severmiş. Kim onu arayacak olursa top olan bir yere bakarmış. Çünkü çocuk kestane oralarda bir yerlerde olabilirmiş. Bir gün erik ailesi kestane ailesine misafirlğe gitmiş. Giderken otobüse binmişler. Küçük kestane ilk kez misafirlğe gittiği için çok heyecanlıymış. Küçük kestane misafirlikte ne yaşamış olabilir. Çocukların öykülerinin devamını resimlerle, sözel ya da meyvelerden çıkan kabuklarla anlatacak şekilde öyküyü tamamlamaları istenir.*

Değerlendirme

Etkinliğin sonunda, neler oldu? Meyvelerin tadı nasıldı? Ahmet öyküyü nasıl tamamladı hatırlıyor musunuz? Siz bir meyve olsaydınız hangisi olurdu? Neden? Şeklinde sorular sorulabilir. Öğretmen çocukların meyvelerin aynı ve farklı özellikleri üzerinde düşünmelerini sağlar. Sizce kestanenin kabuğu neden sert? Daha yumuşak olsaydı ne olurdu? Kestanelerin hepsi aynı mıdır? Başka nasıl kestaneler gördünüz? Eğer büyük bir kadar kestanemiz olsaydı ne yapardınız? Çocuklara farklı meyvelerin olduğu kartlar gösterilir ve bu meyvelerden bir aile yapmak isteseydik hangi meyveleri kullanırdık? Öğretmen bu etkinliği aile ile de paylaşabilir. Bilgilendirici bir yazı ile uygulanan etkinlikten bahsedilir ve istedikleri meyveleri seçerek bir öykü oluşturmaları istenir. Daha sonrasında bu öyküler ebeveynlerin katılımı ile birlikte sınıftaki diğer çocuklara sunulabilir. Ayrıca bu meyve ailelerinin soy ağacı oluşturulabilir.

Sonuç ve Öneriler

Üstün yetenekli çocukların eğitiminde ilk olarak çocuğu tanımak ve ilgi alanlarını keşfetmek onların ihtiyaçlarını belirlemede önemli bir başlangıçtır. Böylelikle ihtiyacı belirlenen çocuğa uygulanacak eğitim, çok daha sistematik ve faydalı şekilde ilerleyebilecektir. Bu durum üstün yetenekli çocuklar açısından ele alındığında üstün yetenekli çocuklar için program hazırlanırken öncelikle bu çocukların belirlenmesi ve ihtiyaçlarının karşılanması için temel olarak öğretmenin zengin öğrenme çevresi ile bilişsel olarak meydan okuyucu etkinlikler tasarlaması gerekmektedir. Bununla birlikte sınıfın düzenlenmesi, çocukların birbirleriyle etkileşimi, kullanılan materyaller ve en önemlisi de öğretmenin çocuklarla oluşturduğu olumlu iletişim ortamı üstün yetenekli çocukların eğitiminde özellikle de yaratıcılıklarını desteklemede dikkat edilmesi gereken temel unsurlardır. Üstün yetenekli çocukların yaratıcılıklarını desteklemede bir diğer önemli nokta eğitim ortamında çocukla açık iletişim kurarak çocuğu eleştirmeden özgür şekilde düşüncelerini paylaşmasını sağlayabilmektir. Ancak bu şekilde çocuk yaptığı etkinliği korkmadan oluşturabilir ve sunabilir.

Üstün yetenekli bireylerin belirli bir zihinsel potansiyele sahip olmalarının yanı sıra bu bireylerin yaratıcılık, bellek ve motivasyon gibi özelliklerinin de ayrıca baskın olduğu bilinmektedir. Bu çocukların eğitimi, bu farklı özelliklerine göre düzenlenmeli ve çeşitlendirilmelidir. Burada en önemli görev öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenin, sınıfın öğrenme atmosferini düzenleyerek çocukların belleklerini geliştirecek ve yaratıcılıklarından yararlanarak farklı ürünler ortaya çıkarmalarını sağlayacak bir program hazırlaması gerekmektedir. Öğretmenlerin yaptığı etkinliklerle öncelikle çocukların gözlem yapma, karşılaştırma, sınıflama, değerlendirme, benzerlikleri-farklılıkları ayırt etme ve analitik ilişkileri bulma gibi temel düşünme becerilerini kazandırması gerekmektedir (Dağlıoğlu, 2006). Bu temel becerilerin kazandırılmasında öğretmenin sorduğu sorular büyük önem taşır. Bununla birlikte öğretmen etkinliklerini bireysel ya da grup olarak veya bütünleştirilmiş şekilde çocukların ihtiyaçlarını temel alarak düzenlemeli ve mevcut ortam için en uygun etkinliğin ne olduğuna karar vererek uygulamalıdır. Çocuklara sunulacak materyallerin mutlaka para ile satın alınan çok pahalı materyaller olmasına gerek yoktur. Örneğin, bir parça kâğıttan bile onlarca farklı etkinlik veya farklı düşünceler çıkabilir. Öğretmen çocukların yaratıcılıklarını kullanarak bu kâğıtlar üzerinden onlarca etkinlik üretebilmelidir. Dolayısıyla öğretmenler çocuklar için program hazırlarken etkinlikleri onların düşünmesine, üretmesine, yeniden oluşturmasına fırsat verecek şekilde organize etmelidirler. Üstün yetenekli çocuklar için farklı düşünme becerisi önemli bir yetidir. Çocuğa sunulacak etkinliklerin birçok farklı yönü keşfedilip incelenmesi çocukların da bu incelemeler sayesinde merak duygularını harekete geçirmelidir. Ürettiği materyal acaba şu şekilde olsa nasıl olurdu? Sorusunu düşünürken farklı sorularla da karşılaşacaktır. Dolayısıyla çocuk ürettiği materyale farklı gözlemlerle tekrar bakmayı ve geliştirmeyi bu sayede öğrenebilmektedir.

Sonuç olarak; öğretmen üstün yetenekli çocuklara etkinlik hazırlarken çocuğu bir üst düşünme becerisine çıkarabilecek içerikte etkinlikler olmasına dikkat etmelidir. Çocuğa sunulan etkinlik, çocuğun yeterlilikleri göz önünde bulundurularak çocuğa aşabilecek zorluklar içerecek şekilde düzenlenmelidir. Buradan hareketle üstün yetenekli çocuklar

için en önemli konu, öğretmenin çocuk için planladığı eğitsel önceliklerini belirlemesidir. Öğretmen kendisine çocuğun gelişim seviyesi nasıl?, ne öğretmeliyim?, nereden başlamalıyım?, yaratıcılıklarını geliştirmek için nelere ihtiyacım var? sorularını sorup cevaplarını verdikten sonra etkinlikler üzerine yoğunlaşabilir. Hazırlanan etkinlikler çocuklara farklı deneyimler yaşatarak, alternatif öğrenme fırsatı sunmalıdır. Üstün yetenekli çocuklar için farklı öğrenme teknikleri ile hazırlanan etkinliklerde çocuğun analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey düşünme becerilerini geliştirecek farklı malzeme ve araç-gereç kullanılması faydalı olacaktır. Farklı tekniklerle ortaya çıkan yaratıcı ve ilginç tasarımları çocuklarla birlikte izlemek onların ufkunu açacağı gibi acaba daha farklı nasıl yapılabilirdi? sorusunu cevaplamalarına da yardımcı olacaktır. Dolayısıyla çocukların orijinal fikirler geliştirebilmeleri için esin kaynağı da olabilecektir.

Kaynakça / References

- Alfonso-Benlliure, V., Meléndez, J. C., & García-Ballesteros, M. (2013). Evaluation of a creativity intervention program for preschoolers. *Thinking Skills and Creativity*, 10, 112–120.
- Ataman A. (2004). Üstün yetenekli/zekalı çocuk ile yaşamak. *Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı, Çocuk Vakfı Yayınları*, Sf, 25-39 İstanbul. (<http://yayim.meb.gov.tr>)
- Ataman A. (2010). Üstün zekalılar ve üstün yetenekliler 11. Ünite Anadolu Üniversitesi Yayınları 09.08.2015 <http://w2.anadolu.edu.tr/aos/kitap/IOLTP/1267/unite11.pdf>
- Bäckman K.& Attorps I. (2012) . Teaching mathematics in the pre-school context. *US-China Education Review* 1-16 Earlier title: *US-China Education Review*,
- Beghetto, R.A. & Kaufman, J.C. (2007). Towards a order conception of creativity: A case for “Mini-c” creativity. *Psychology of Aesthetics. Creativity And The Arts* 1(2)73-79.
- Bloom, B. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals by a committee of college and university*. New York: David McKay.
- Clark, B. (2002). *Growing up gifted* (6th ed.). Upper Saddle River, New Jersey, Columbus, Ohio: Pearson Education, Inc.
- Clift, M. J., Shaw, J. M., & Sherwood, J. M. (1980). Effects of training on the divergent thinking abilities of kindergarten children. *Creative Child Development*, 51, 1061–1064.
- Coates D., Thompson W. & Shimmin A., (2008) Using learning journeys to develop a challenging curriculum for gifted children in a nursery (Kindergarten) Setting *Gifted and Talented International* 23(1),97-104
- Craft, A. (2000) *Creativity across the primary curriculum*, Routledge, London,
- Cuffaro, H.K., Nager, N. & Shapiro, E.K. (2000). The developmental- interaction approach at bank street college of education. Roopnarine, J.L. ve Johnson, J.E. (Edt), *Approaches to Early Childhood Education* (3. Basım), Prentice- Hall Inc., Pearson Education, New Jersey.

- Çetin, Z. (2014). Yaratıcılığın gelişimi. (ed.) E.Ç. Öncü. Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve geliştirilmesi. İçinde (s:81-96) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dağlıoğlu H. (2006). Üstün yetenekli çocuklarda düşünme becerileri. T.C. Avrupa birliği sürecinde okulöncesi eğitimin geleceği sempozyumu Kıbrıs 1. Cilt (s:170-185).
- Dağlıoğlu H. E. (2010). Üstün yetenekli çocukların eğitiminde yeterlikleri ve özellikleri. Milli Eğitim Dergisi, 186,72-84.
- Dağlıoğlu, H. E. (2014a). Yaratıcılık, hayal gücü ve zeka ilişkisi. (ed.) E.Ç. Öncü. Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve geliştirilmesi. İçinde. (s:48-80) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dağlıoğlu, H. E. (2014b). Üstün yetenekliler (ed.) N. Metin ve A. Yükselen. Özel gereksinimli çocuklar ve kaynaştırma. İçinde (70-79) Ankara: Hedef yayıncılık.
- Davis, G. A. & Rimm, S. B. (2004). Education of the gifted and talented. (5th Ed.) Pearson Education Inc. America.
- Duffy, B. (2006). Supporting creativity and imagination in the early years. (2. ed.) London: Open University Press.
- Eby J. M. & Smutny J.F. (1990). A thoughtful overview of gifted education. Longman, New York.
- Essa, E. L. (2011). Introduction to early childhood education (6th Edt.). Wadsworth Cengage Learning, ABD.
- Farrent, S., & Grant, A. (2005). Some Australian findings about the socio-emotional development of gifted pre-schoolers. Gifted Education International, 10(2), 142-152.
- Feldman, D.H., Csikszentmihalyi, M.& Gardner, H.(1994). Changing the world: A Framework for the study of creativity. Westpoet, CT: Preager.
- Galbrath J. (2000). You know your child is gifted when... Library of Congress Cataloging-in- Publication Data ISBN 1-57542-076-7 www.freespirit.com Bu çalışmaya 15 Aralık 2014 tarihinde erişilmiştir.
- Gardner, H. (1993a). Creating minds. an anatomy of creativity through the lives of Picasso, Einstein, Stravinsky, Elliot, Graham, and Gandhi. New York: Harper-Collins.
- Gardner, H. (1993b). Multiple intelligences. New York: Basic Books.
- Gardner, H. (1999). Çoklu zekâ: görüşmeler ve müzakereler. İstanbul: ENKA Okulları Yayınları.
- Gönen, M. ve Bulunç, M. (1998). Yaratıcılık ve özellikleri. METGE Ankara: MEB Yayınları.
- Gregory, E., Hardiman, M., Yarmolinskaya, J. & Rinne,L., Limb, C. (2013). Building creative thinking in the classroom: From research to practice. International Journal of Educational Research 62,43-50.
- Guilford, J. P. (1977). Way beyond the IQ. Buffalo, NY: Bearly Limited.
- Güven, Y. (2005). Erken çocuklukta matematiksel düşünme ve matematiği öğrenme. İstanbul: Küçük Adımlar yayınları

- Helm J. H. (2003) The project approach catalog 4: Literacy and Project Work Bythe Project Approach Study Group. Early Childhood and Parenting (Ecap) Collaborative University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Kaufman, J.C. & Beghetto, R.A. (2009). Beyond big and little: The four model of creativity. *Review of General Psychology*, 13(1)1-12.
- Kemple, K. M. & Nissenberg, S. A. (2000). Nurturing creativity in early childhood education: Families are part of it. *Early Childhood Education Journal*, 28(1)67-71.
- Kim K. H., Kaufman J. C., Bear J & Sriraman B. (2013). Creatively gifted students are not like other gifted students. *Advances in Creativity And Giftedness Research, Theory, and Practice* Published by: Sense Publishers, (231-243)
- Küpana M. N. (2013). Müzikal yaratıcılığı geliştiren yaklaşımlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Cilt, 2 Sayı, 2* (26-34).
- Margrain V. (2010) Weaving educational threads. Weaving educational practice. *Narratives of Young Gifted Children Kararanga* 11,(2) 33,38
- Marland, S. (1972). *The educational of the gifted and talented. (Vol:1)*. Washington D.C. Government Printing Office. U.S. Commisisoner of Education.
- Mayesky, M. (1998). *Creative activities for young children (6th edition)*. Albany, NY: Delmar.
- MEB (2013). Okul Öncesi Eğitim Programı.
<http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx/program2.aspx?islem =1&kno=202>
- Morelock, M. (1992). Giftedness: The view from within. *Understanding Our Gifted* 4 (3), 1, 11-15.
- Oktay, A. (2000). *Yaşamın sihirli yılları: okul öncesi dönem*. Epsilon ISBN:9753311672 İstanbul
- Öncü E. (2010). Bireysel yaratıcılığı geliştirici etkinlikler ve okul öncesinde yaratıcı uygulamalar. *Pagem Akademi Yayıncılık* 1. Baskı Ankara
- Papp İ. & Nagy İ. (2012) Developing gifted children in hungarian preschool education *Gifted Education International* 29 (2) 174-185.
- Renzulli, J.S. (1986). *The treering conception of giftedness: A developmental model for creative productivity*. Conception of giftedness press Syndicate of University of Cambridge. Cambridge.
- Runco, M.A. (2007). *Creativity. Research Development and Practice*. Elseiver Inc.
- Schubert, D.S.P. (1972). Intelligence as necessary but not sufficient for creativity, *The Journal of Genetic Psychology*, 122, 45-47.
- Slavin, Robert E. (1997). *Comprehensive approaches to cooperative learning. Theory in to Practice* 38.2: 74-79.
- Smutny, J.F. (1998). Recognising and honoring the sensitivities of gifted children. *Communicator*,29(3) 10-11.
- Sternberg, R.J. & O'Hara, L.A. (1999). Creativity and intelligence, in *Handbook of creativity*, ed. Robert J. Sternberg, Cambridge, UK: Cambridge University Press, 251-272.
- Sternberg, R.J. (1999). Intelligence, in *encyclopedia of creativity*, ed. Mark A. Runco and Steven R. Pritzker, 2, 81-87. New York: Academic Press,

- Taylor, C. (1984). *Creativity: Progress and potential*. New York: Wiley.
- Terman, L. M. (ed.) (1925). *Mental and physical traits of a thousand gifted children. In genetic studies of genius. Vol.1*, California: Stanford University Press.
- Torrance, E. P. (1962). *Guiding creative talent*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Torrance, E. P. (1965). *Rewarding creative behavior: Experiments in classroom creativity*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Torrance, E. P. (1979). *The search for satori and creativity*. Buffalo, NY: Creative Education Foundation.
- Torrance, E. P. (1987). *Teaching for creativity*. In S. G. Isaksen (Ed.), *Frontiers of creativity research*. Buffalo, NY: Bearly Limited.
- Torrance, E. P. (1995). *Why fly?* Norwood, NJ: Ablex.
- Torrance, E.P. (1968) *Education and the creative potential*. Minneapolis: The university of Minnesota.
- Torrance, P. (1980). *The Torrance tests of creative thinking: Technical-Norms Manual (research edition)*, Princeton, NJ: Personnel Press.
- Turaşlı, N. K. (2014). *Yaratıcılıkta temel kavramlar ve yaratıcılığın doğasını anlamak*. (ed.) E.Ç. Öncü. *Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve geliştirilmesi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Van Tassel-Baska, J., & Stambaugh, T. (2005). *Challenges and possibilities for serving gifted learners in the regular classroom*. *Theory into Practice*, 44(3), 211-217.

Teacher's Part to Support Creativeness of Gifted Children in Pre-school Period and Activity Examples*

Zuleyha Yuvaci¹

H. Elif Daglioglu²

Abstract

Pre-school stage is a very important period filled with experiences in which children acquire basic term and skills. Permanent influences in a child's life can only be realized through the support of all developmental areas of that child in the process of education. Although gifted children have different characteristics compared to the other children who show different developments than the normal ones, in fact they are very similar in terms of the educational opportunities that should be given to them. The most distinguishing characteristic of gifted children is that they learn easily and fast being creative at the same time. Accordingly, creativity should not only taken into consideration with gifted children and should be inserted into the programs that teachers follow as well. This paper includes creative activities for gifted children and provides suggestions for teacher to help them apply those activities. The Study includes the creative activities for gifted children and suggestions about the creative activities planned for gifted children are given to the teachers. Creative activities for gifted children during the preschool term are gathered with the samples of different by reviewing the literature. The activities for gifted children in pre-school stage are presented with the examples from both inside and outside the country together with the literary review.

Keywords: Giftedness, creativity, pre-school education, activity.

¹ Division of Preschool, Education Faculty, Gazi University, Ankara, TURKEY.

e-mail: : zuleyhagonca@gmail.com

² Ph.D., Division of PreschoolEducation Faculty, Gazi University, Ankara, TURKEY.

e-mail: edaglioglu1@gmail.com

* This study was presented as handouts in Hacettepe University International Preschool Conference (02-05 2015).

Extended Abstract

Pre-school period is an important period with experiences in which children acquire basic concepts and skills. Creating permanent effects in child's life can be possible by supporting all the development area within the education period. Although gifted children have different characteristics compared to the other children who show different developments than the normal ones, in fact they are very similar in terms of the educational opportunities that should be given to them. The most distinguishing characteristic of gifted children is that they learn easily and fast being creative at the same time. Today, there is no definite definition about creativeness on which scientists have come to an agreement. However, as a result of researches conducted on this subject for many years, it is seen that many definition looking from different perspectives have been made (Turaşlı, 2010). Especially Mayesky's (1998) definition draws attention in the creativeness definitions related to early childhood. For Mayesky, "creativity is doing, thinking or demonstrating something that is prized by one or more person or is original for one person." As for Torrance (1968) who is one of the persons put their signature under the most important studies related to this concept, he defined the creativeness as "*to be sensitive to the lack of knowledge, inconsistencies; to be powerful against different problems, troubles; to speculate about something; to look for solutions for problems or to develop tests related to deficiencies and present the result against these tests.*" While we are coming today, Craft (2000) defined creativeness as "to find ways which are beyond the apparent, unusual, distinctive, and original". Researches conducted on this field have demonstrated that every individual has creativeness but the level to demonstrate and type can be different for each individual. Creative skills consist of fluency, flexibility, originality, enrichment, transmission, sensitivity to the problem, describing the problem, visualization and analogical thinking skills (Sayı, 2013). It can be made children think by presenting different and complex activities in order to improve their creative skills. For example, by means of different questions such like "*Why could this child say such a thing? Do want to make a guess what will happen after that? What should happen actually? If it happened, then what would happen?*" It is useful to ask questions which make children think creatively. Davis and Rimm (2004) explain features of children who work their creative and strong imaginations as the following:

- They transmit their emotions by means of non-verbal ways. For example, they use gesture and facial expressions, they dance.
- They state their opinions. For example, they paint and draw.
- They express the way they perceive the world and what they understand, they respond and comprehend. For example, they comply with their creative roles by playing roles.
- They try continuously values which are beautiful for them.
- They state their own cultural history and try to understand other cultures.
- They create new meanings and views.
- They solve problems and become skillful in this regard.
- They believe in themselves.

Creativeness is a factor which should be supported and included in education program by the teacher not only for gifted children but also every child. Productive and curious individual in the program is one of the important factors which should be paid attention. Besides, in Marland Report (1972), types of gifted individuals have been considered and it has been emphasized that “creative and productive thinking” skill is one of the types of being gifted. According to the researches, it has been determined that children with this skill show quite remarkable features. When they are compared with their peers, it has been observed that these children are more adventurers, independent, curious, flexible, sensitive, intuitive and skillful and are not tolerant against boring and routine situations and like risk taking. As for other features of these children, they are individuals who can capture funny situations, give normal reactions against jokes and have original ideas. As their different features, it is required to regulate their trainings according to these features. Therefore, as the first step to meet the needs of gifted children and provide the training they need, they are required to be recognized by their teachers or families and to be identified by examining by the expert. After identifying, in order to meet the need of gifted children, it should be ensured that they take advantage of programs in which they are together with their peers who make normal progress and also programs which are specific for children determined as gifted (Kelemen, 2012, cited in Coates, Thompson & Shimmin, 2008). In this point, training programs and strategies to be developed are quite important as well as classroom climate, classroom ambient, teachers and activities.

Classroom Climate: it is seen that gifted individuals like thinking, producing, being curious and finding solutions to the problem by following their curiosity. They can demonstrate different products while they find solutions to these problems as they feel free. When all indications related to being gifted are taken in consideration, it is seen that creativeness is one of the basic features of these children; they are quite curious and make effort to demonstrate the result of these problems they are curious about. Furthermore, this curiosity is not limited with them but includes problems of their relatives, countries and the world. They develop different perspectives for these problems and think creatively.

Classroom Ambient: Creativeness training for gifted children is an important education which shapes children’s future, can find solutions to problems, and make them happy by demonstrating different products. Therefore, while preparing program for children, teachers should organize the activities so that they create opportunities for them to think, produce, recreate. In this context, key point to determine gifted children in pre-school period and meet their needs is the rich learning environment and cognitively challenger activities and also suitable training environment. It is required to prepare this environment as so children can express themselves freely and before anything else children can communicate positively with each other and their teachers (Küpana, 2013).

Teacher: Teachers want to help children with developing their skills and also make them think in different ways and then demonstrate products. Therefore, teachers’ purpose is to present and apply creative and skill improving games together in order to

improve strengths and weaknesses of children (Papp & Nagy, 2012). Therefore, teacher should create different experiences and variable learning opportunities for children and offer them to children (Bäckman & Attorps, 2012). So all learning channels of children will be supported and children will improve in many regards.

Teacher, who will study with gifted children, should be aware that they should have an eternal energy as these children are interested in and skillful at many different areas such like dancing, painting, and playing piano (Galbraith, 2000). In this point, educators should notice these interests of children and prepare an education program which support and improve their energy as much as possible. In programs prepared for the gifted children, basic principles should be considered as preparing suitable classroom ambient, asking qualified questions, involving high level thinking levels in the program and encouraging the creativity (Dağlıoğlu, 2010).

Activities: activities prepared for children can be prepared one by one as well as different two or three activities can be collected and integrated. Planned activities can be applied as individual/group activities according to the needs of gifted individuals. These activities can be balanced according to the status of classroom and children. Especially gifted individuals can be more interested in individual activities.

Consequently, creative activities for the gifted individuals in pre-school period improve their multi-dimensional thinking and help them to make contribution to society in the future. Creativeness training allows children to find alternative solutions to problems, to demonstrate new inventions, to develop independent character and to make future plans, etc. While teachers prepare activities for the gifted children, they should be careful that these activities can move child to the upper thinking skill. Activity should take competences of children into account and include challenges at a level child can learn. The most important point in this regard is that educational priorities of children are determined by teachers. Teacher should answer “What should I teach? Where should I start? What I need in order to improve their creativeness?” questions and then focus on the activities. Prepared activities will give different experiences to children and provide alternative learning opportunity. Teachers should make children use different materials and tools so that they can make analysis, synthesis and evaluation by means of different learning techniques. Observing children together with creative and interesting designs, which appear as a result of using different learning techniques, will open up children’s horizon and be an inspiration for children to improve original ideas by allowing them to think about the answer of the question “how it can be made in a different way?”